

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 10

NOVEMBER 2020

**REKENINGKUNDE V2
NASIENRIGLYN
(EKSEMPLAAR)**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

ALGEMENE REËLS

1. Ken volpunte toe vir die korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
As 'n bewerkingsbedrag as finale antwoord getoon word, pas die gepaste bewerkingspunt toe.
2. “Metode” punte word as aangedui
  - In berekening van die finale totale, moet een deel van die bewerking korrek wees, om die punt te verdien.
  - In gevalle waar die antwoorde van vorige vrae gebruik moet word, kontroleer die oordrag.
  - Ignoreer hakies op state, maar kontroleer bewerking voordat punte toegeken word.
3. Waar strafpunte toegeken word, kan die punte vir hierdie afdeling nie negatiewe waarde hê nie (vreemde items).
4. Vir vrae waar verduidelikings en kommentaar vereis word, ken deelpunte toe. 'n Goeie verduideliking sal gewoonlik 'n punt vermeld en dit dan verduidelik. Waak teen alternatiewe bewoording wat dieselfde punte uitspel. Hierdie nasienriglyn voorsien enkele verduidelikings – en is nie finaal nie. Lees die kandidate se antwoorde en gee krediet vir hulle vertolkings.
5. Waar toepaslik/geldig, aanvaar erkende afkortings.
6. Van opvoeders word verwag om deur die vraestel te werk en redelike aanpassings, binne die raamwerk vir puntetoekenning, waar nodig, op die nasienriglyn te maak.

VRAAG 1: KOSTE-BEREKENINGE EN ETIEK**1.1 Vervaardigingskonsepte:**

1.1.1 Vastekoste ✓

1

1.1.2 **Definieer Direkte Arbeid en Indirekte Arbeid met voorbeelde.**

Direkte Arbeid: Hierdie werkers is direk betrokke met die vervaardiging van die produk (dikwels verwys na as kontakarbeid), ✓ b.v. fabrieklone. ✓

Indirekte Arbeid: Hierdie persone werk in die fabriek maar is nie betrokke met die vervaardiging van die produkte. ✓
 Produksie sal voortgaan ongeag of hulle teenwoordig of afwesig is, bv. Die skoonmaker, toesighouer, fabrieksvoorman ✓ (enige EEN voorbeeld)

4

1.1.3 **Primêrekoste bestaan uit ... en ...**

Direkte materiaal ✓

Direkte arbeid ✓

LW : Kan enige een eerste noem

2

1.2 1.2.1 Bereken die volgende:• **Direkte Materiaalkoste**

$$280\,000 \checkmark + 42\,500 \checkmark = 322\,500 \checkmark$$

3

• **Direkte Arbeidskoste**

$$215\,500 \checkmark \checkmark$$

2

• **Fabriek / Vervaardigingsbokoste**

$$\begin{aligned} & 28\,700 + (28\,200 \times 40\%) + (12\,600 \times \frac{3}{5}) + 8\,200 \\ & \checkmark \quad \quad \quad \checkmark \quad \quad \checkmark \quad \quad \quad \checkmark \quad \quad \quad \checkmark \quad \quad \quad \checkmark \\ & = 55\,740 \checkmark \checkmark \quad \text{Een deel korrek} \end{aligned}$$

OF

$$28\,700 \text{ (1 punt)} + 11\,280 \text{ (2 punte)} + 7\,560 \text{ (2 punte)} + 8\,200 \text{ (1punt)}$$

8

• **Totale Koste van Produksie**

$$322\,500 \checkmark + 215\,500 \checkmark + 55\,740 \checkmark = 593\,740 \checkmark \checkmark$$

Een deel korrek

5

- **Eenheidskoste per trui**

Sien koste van Produksie hierbo

$$593\,740 \checkmark / 10\,460 \checkmark = R55,80 \checkmark \checkmark \text{ Een deel korrek}$$

4

1.3 Watter raad / advies kan jy aan UHT gee?

DRIE geldige response antwoorde $\checkmark\checkmark$ $\checkmark\checkmark$ $\checkmark\checkmark$

- Die onderneming sal klante en welwillenheid verloor, en die onderneming se reputasie sal skade ly.
- Dit sal 'n negatiewe indruk van die onderneming skep sou dit ontdek word.
- Dit is oneties.

6

1.4 As die verkope van verlede jaar R400 000 was en die winsopslag 50%:

- **Bereken die Verkope vir die huidige jaar**

$$75\% \times 400\,000 = 300\,000$$

$\checkmark\checkmark$ $\checkmark$ $\checkmark\checkmark$ Een deel korrek

5

- **Bereken die Koste van Verkope vir die huidige jaar.**

$$100/150 \times 300\,000 = 200\,000$$

$\checkmark$ $\checkmark$ $\checkmark$ $\checkmark\checkmark$ Een deel korrek

5

TOTALE PUNTE

45

VRAAG 2: BTW EN KREDITEUREVERSOENING**2.1**

2.1.1	Onwaar	✓
2.1.2	Onwaar	✓
2.1.3	Waar	✓
2.1.4	Waar	✓
2.1.5	Waar	✓

5

2.2 Voltooi die volgende tabel:

No	Totaal wat Kleinhandelaar betaal aan verskaffer	Inset BTW	Kleinhandelaars se werklike kosprys	% Winsopslag	Kleinhandelaar verkoopprijs	Uitset BTW	Kleinhandelaar ontvang van Klante
1.	1 375,40	✓ 179,40	1 196	50%	1 794	✓ 269,10	2 063,10
2.	3 648	✓ 475,83	✓ 3 172,17	25%	✓ 3 965,21	✓ 594,78	✓ 4 559,99
3.	✓ 3 450	✓ 450	✓ 3 000	20%	3 600	✓ 540	✓ 4 140
4.	✓ 400	✓ 52,17	✓ 347,83	10%	✓ 382,61	✓ 57,39	440,00

17

2.3 Versoenings**2.3.1****Krediteurekontrolle**

2020 Okt	31	Bank	KBJ	✓ 40 000	2020 Okt	1	Saldo	a/b	✓ 54 750
		Korting ontvang	KBJ	✓ 750		31	Diverse rekeninge	KJ	✓ 49 800
		Diverse rekeninge	KAJ	✓ 1 200			Bank	KOJ	✓ 1 100
		(290 + 200 ✓) Joernaal debiete	AJ	☑ 490			(670 + 3 400 ✓) Joernaal krediete	AJ	☑ 4 070
		Saldo	o/d	☑ 67 280					
				109 720					109 720
					Nov	1	Saldo	a/b	☑ 67 280

12

2.3.2 Krediteurelys

	R
Teejay Beperk (31 700 – 800 ✓ + 3 400 ✓)	☑ 34 300
Mahogany Handelaars (13 550 + 750 ✓)	☑ 14 300
Priti Verspreiders (7 800 – 210 ✓ – 210 ✓)	☑ 7 380
Riso Handelaars (11 500 – 200 ✓)	☑ 11 300
	☑ 67 280

11

TOTALE PUNTE**45**

VRAAG 3: BEGROTINGS

3.1 Bereken die volgende:

3.1.1	Verduidelik waarom dit belangrik is om 'n begroting voor te berei. Verskaf TWEE punte. <i>✓✓ ✓✓ Enige TWEE punte</i> <ul style="list-style-type: none"> • Vooruitskatting van surplusse of tekorte in toekomstige projeksies • Vooruitskatting van toekomstige kontantontvangste en kontantbetalings • Beplannings doeleiendes • Toekomstige kontantvloei vooruitskattings 	4
3.2	Totale koste vir lede vir vervoer $2(8,50 \times 725 \text{ km's}) - 3150 = 9\ 175$ <i>✓ ✓ ✓ ✓ ☒ Een deel korrek</i>	5
3.3	Bereken die volgende: 3.3.1 Totale subsidie vir verblyf $20 \text{ persone} \times 120 = 2\ 400$ <i>✓☒</i> Een deel korrek Totale subsidie vir maaltye $20 \text{ persone} \times 180 = 3\ 600$ <i>✓☒</i> Een deel korrek	4
	3.3.2 Kostes vir verblyf vir drie dae <i>✓ ✓ ✓ ☒</i> Een deel korrek $4 \times 2\ 350 \times 3 = 28\ 200$	4
3.4	Bereken die totale koste vir lede vir maaltye en verversings. <i>✓ ✓ ✓ ☒</i> Een deel korrek $(20 \times 450) - 3\ 600 = 5\ 400$ Een deel korrek	4
3.5	Bereken die totale koste vir lede vir die toer. Vervoer + Verblyf + Maaltye = Totale koste $9\ 175 + (28\ 200 - 2\ 400) + 5\ 400 = 40\ 375$ <i>✓ ✓ ✓ ☒</i> Een deel korrek	4
3.6	Bereken die bydrae benodig per lid. $40\ 375 / 20 = 2\ 018,75$ <i>✓ ✓ ☒</i> Een deel korrek	3
3.7	Wat kan die klub doen om die bedrag wat elke lede moet bydra verminder? <ul style="list-style-type: none"> • Kry borge <i>✓✓</i> • Fondsinsameling 	2

TOTALE PUNTE
30

VRAAG 4: VASTE BATE, VERHOUDINGS EN VERTOLKINGS**4.1 VASTE BATE**

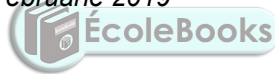
TWINKLE HANDELAARS			
BATE REGISTER			Bladsy 7
Item: Voertuig		Kosprys: R550 000	
Datum aangekoop: 1 September 2017		Koers vir waardevermindering : 15% p.j.	
Aangekoop vanaf: Teddy Motors		op kosprys	
Datum	Huidige waardevermindering	Opgehoopte waardevermindering	Boekwaarde/ Drawaarde
28 Februarie 2018	✓ 41 250	✓ 41 250	✓ 508 750
28 Februarie 2019	✓ 82 500	✓ 123 750	✓ 426 250
29 Februarie 2020	✓ 82 500	✓ 206 250	✓ 343 750

9

TWINKLE HANDELAARS			
BATE REGISTER			Bladsy 8
Item: Toerusting		Kosprys: R600 000	
Datum aangekoop: 1 Maart 2018		Koers vir waardevermindering: 20% p.j.	
Aangekoop vanaf: Ludz Handelaars		op verminderde saldo	
Datum	Huidige waardevermindering	Opgehoopte waardevermindering	Boekwaarde/ Drawaarde
28 Februarie 2019	✓ 120 000	✓ 120 000	✓ 480 000
29 Februarie 2020	✓ ☒ * 96 000	✓ 216 000	✓ 384 000

7

*20% van die verminderde waarde op 28 Februarie 2019

4.2	Die Bate Register is 'n waardevolle instrument met die bestuur van bate. Waarom? Gee EEN rede.
	<p>Enige geldige rede ✓✓</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om tred te hou met die boekwaarde van bates en waardevermindering oor 'n sekere periode. • Om boek te hou van individuele bates vir verwysings doeleindes. • Om met gemak items binne die onderneming te identifiseer.

2

4.3 Verhouding-ontledings

Bereken die volgende:

		Antwoord
(a)	Bruto wins $25\% \checkmark \times 450\,500 \checkmark$	☒ 112 625
(b)	Koste van Verkope $450\,500 \checkmark - 112\,625 \checkmark$	☒ 337 875
(c)	Persentasie Bruto wins op Koste van Verkope $112\,625 / 337\,875 \times 100$	☒ 33,33 %
(d)	Persentasie Netto wins op Verkope $67\,575 / 450\,500 \times 100$	☒ 15%
(e)	Adviseer hoe die persentasie netto wins op verkope tot ten minste 20% vermeerder kan word <i>Enige aanvaarbare antwoord</i> ✓✓ <ul style="list-style-type: none"> • Vermeerder verkope met 5% • Verminder bedryfsuitgawes met 5% 	

12

TOTALE PUNTE

30

TOTAAL: 150